

lemmer, der vedtog disse Regler, have med det Samme erkjendt, at der bør foretages en Undersøgelse, vedrørende Fordelingen paa denne Konto af de 28,000 Kr. En anden Sag var det, dersom man, som jeg tidligere har omtalt, havde forlangt det hele Beløb fordelt efter Elevantallet, og saaledes at Befolkningen selv maatte føre Tilsynet. Det ærede Medlem har set galt paa Sagen, det ærede Medlem har ikke taget Konsekvensen fra ifjor paa dette Punkt ligesaa lidt som paa noget andet, desto værre han kommer til at tage Konsekvenserne i Virkeligheden, men de komme først siden. Naar ærede Medlemmer ere gaaede ind paa at give Ministeren et Beløb, som han først maa uddele, efterat han har lært at kjende Skolernes egentlige Bestaaenhed, Udrustning, Tilstand og Lærebegyndighed, da have de sagt til Ministeren: Du maa, om ikke selv, saa dog ved en sagtyndig Mand være i Besiddelse af Kjendskab til, hvorledes disse Anstalter ere. Men et Tilsyn er man ikke gaaet ind paa; derimod mener man, at Ministeren skal vide, hvorledes disse Anstalter ere bestaaende, ellers er denne Regel aldeles ufornuftig. Nu havde den ærede Minister ifjor en saadan Mand, der, ligesom Docent Fjord, var bekendt med den allerførste Del af de Kræfter, som virke i Høiskolens Tjeneste, og med alle herhenhørende Forhold, og som derfor utvivlsomt høerten nu eller senere behøver stort Andet end ved en eller anden Leilighed at udvide sine Kundskaber, for at han i fornødent Fald kan være Raadgiver, men ikke for at han kan være Tilsynsmand. Vi have liggende for os, som den ærede Minister siger, fuldstændig udsjørede Beretninger, der ere en Slags statistisk Opjærelse, og tillige en Betænkning i alle Enkeltheder fra den vedkommende ministerielle Raadgiver, og jeg har ikke hørt fra nogen Side, at man har paaanført denne Afgjørelse, om der end, som naturligt er, maa være En eller Anden, om ikke her saa andetsteds, der er misforstået dermed. Thi den Slags menneskelige Ting kunne ikke fuldføres, uden at der er Et og Andet at sige dertil. En Indrømmelse vil jeg imidlertid gjøre de Herrer, og det er, at jeg med Hensyn til et Punkt har misforstået dem ifjor, hvad jeg privat har sagt til nogle af de Herrer. Jeg har forstaaet deres Regler saaledes, at 150 Kr. var det største Beløb, som en lille Skole paa 12 Elever skulde have, og det var da min Mening, at det vilde blive for haardt for disse Smaaskoler, hvis de skulde ngies med 150 Kr.; for det kunne de ingen Medhjælp faae, og det var jo dog netop det, som Hjælpen skulde sætte dem istand til. Det har nu imidlertid vist sig, at denne Fortolkning ikke holder Stik. De 150 Kr. have været et Fixum for alle Skoler, og ved Siden deraf have de faaet Tilskud efter Elevantallet, og det har hødet paa det lave Maal, som var sat. Jeg har sagt, at jeg paa dette Punkt har misforstået Reglerne,

men der var ogsaa andre Punkter, hvor jeg havde Indvendinger at gjøre, men de erkjendtes ikke dengang for rigtige. Det var nu en af de Herrer provisoriske Foranstaltninger fra ifjor, og den var unegtelig meget provisorisk, thi den fremkom først ved 3die Behandling af Finantsloven som Følge af en eller anden Overveelse uden foregaaende Forhandling i Udvalget. Nu komme vi til Spørgsmaalet iaar — ikke om de 28,000 Kr., thi jeg vil sige, at havde det kun dreiet sig derom, vilde jeg ikke have rørt ved Sagen — og her se vi da, at, havde de Herrer holdt fast ved deres Regler fra ifjor, vilde de have været nødt til at erkjende Nødvendigheden af, at Ministeren enten havde personligt Kjendskab til Forholdene, eller ogsaa giennem en paalidelig Mand sit nøiagtig Underretning. Det er det Samme, det gjælder om nu, efter at Thinget er gaaet med os og har vedtaget, at de 28,000 Kr. forhøjes til 50,000 Kr. Vi ere henviste til forholdsmeessig at anvende de samme Regler, som de Herrer lavede ifjor, og som Følge deraf er man bleven enig om at forhøje Fixum til 250 Kr. Jeg tror nu nok, at man i Finantsudvalget ønskede at gaae noget højere, men i denne Henseende maa efter min Mening den ærede Minister i dette Prøveaar, hvori han, som han har sagt, vil fortsætte med disse Regler, overveie Sagen — det er en Opfattelse, som jeg tror, ogsaa deles af mine Meningsfæller. Altsaa 250 eller 300 Kr. er det Fixum, som skal uddeles, og hvad der bliver tilovers, skal for den første Del anvendes til Fordeling mellem Skolerne efter Elevantallet. Men tilbage bliver i samme Forhold som ifjor et Beløb til Ministerens frie Raadighed, nemlig 14,000 Kr. Men jeg erkjender, at denne Forhøielse af Tilskudet til Høiskolerne kunne vi ikke animode Ministeren om at lade staa til Anvendelse i Overensstemmelse med de Regler, der bleve vedtagne ifjor, naar ikke vi fremdeles ville, hvad der jo maa være Forudsætningen for hans Indvillighed, sætte ham istand til at kunne uddele det nævnte ubetydelige Beløb paa en hensigtsmeessig Maade. Men dette vedkommer ikke Tilsynet eller Skolernes Stilling overfor Staten. Kun med den Opfindsomhed, som det ærede Medlem fra Leire besidder, vil man kunne se noget Saadant deri. Vil man se efter paa Finantslovsforslaget Sorø Akademi's Udgifter fra Konto 15 til 22 — og enhver af disse Konti har en Mængde Underkonti — vil man se, hvorledes vi belejre Kirke- og Undervisningsministeren med Bevillinger til forskellige Undervisningsanstalter og lignende Institutter, og jeg er tilbøielig til at tro, at vi maa tage under Overveelse, om ikke Ministeren skal have en anden Bistand, end han hidtil har havt, for ophovedet at kunne baretage Diemebet med denne Slags Bevillinger og de dermed beslægtede paa det lærde Skolevesens Omraade. Dette ligger imidlertid ikke for i Diebliffet, men det ligger dog forsaavidt